Ч. 79 (11.047). Львів, неділя 10. квітня 1927. Оплата почтова сплачена готівкою. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Ідейна порожнеча.

Львів, 9. квітня 1927.

Організатор та ідейний керманич воюючого польського націоналізму, нині провідник т. зв. „Обозу Вєлькей Польскі" виголосив ще дня 27. березня ц. р. одну зі своїх чергових промов, в якій закинув польській сучасности ні більше ні менше а ідейну порожнечу.

На цей закид зареагувала варшавська преса передовсім правого і центро-лівого напрямку. І коли перша поділяє погляди Дмовського на невідрадну польську дійсність, на ідейну порожнечу в польському політичному, культурному і суспільному житті, то друга не погоджується з його твердженням та намагається доказати щось зовсім протилежне.

З міркуваннями Дмовського на тему теперішньої польської дійсности не зашкодить познайомитися і нам. В нинішній польській суспільности — твердить Дмовський — а передовсім в її духовому житті вдаряє безідейність. Польща, молодша цивілізаційно від західних народів, все визначалася малою духовою самостійністю, власною творчістю жила вона в дуже слабій мірі, а підсилювала себе все тим, що йшло зі заходу. Навіть після втрати власної державности не здобулася польська суспільність на програму її відновлення, не злобулася на політичну думку, якої для поляків не міг сфабрикувати ніхто. Те, що поляки звуть боротьбою за незалежність, було — на думку Дмовського — лише відбиткою боротьби за свободу на заході. Творчість західньої Европи в ділянці нових ідей почала слабнути в другій половині минулого століття і скоро вичерпалася. Наслідком того явища є духова яловість народів, що стояли на чолі цивілізації. Від довшого вже часу, від десятиліть не дають вони нічого нового і нічого великого. Навіть раса великих людей вимерла. Польська суспільність, що привикла жити духовим імпортом, опинилася в такому положенні, що джерела, з яких черпала нові ідеї, висохли. І в тім — на думку Дмовського — лежить головна причина польської безідейности.

Що Польща все жила чужими ідеями, зокремаж живився і живиться ними польський націоналізм, особливо цей необчімханий, зоольогічний, що взорувався на пруськім і російськім чорносотеннім націоналізмі — в тому нема ніякого сумніву. Та всеж у польському націоналізмі є всупереч твердженню Дмовського щось своєрідне, оригінальне, словом щось чисто польське. Пізнати в ньому те чисто польське можна при близшій аналізі та протиставленні польського теперішнього націоналізму його пруському та російському первовзорам. Пруський гакатизм і російське чорносотенство були без сумніву явищами, що випливали з почуття сили державних націй, з почуття великих побід, з почуття державної величі. А тому вони мали до деякої міри своє не тільки психольогічне, але й політичне оправдання. Нинішній польський зоольогічний націоналізм не є ніяким випливом ні сили, ні побіди, ні державної величі Польщі. Є це звичайний плиткий самообман ще плиткіших людців, що не здають собі справи з грози положення власної батьківщини. Він неоправданий нічим, лише нотрійно відомою в світі та історії польською мегальоманією.

І цілком слушно пише С. Стронський на маргінесі названої промови у своїм органі „Варшавянка", що в Польщі

„по кількох перших літах незалежности відчуто загально якийсь біль і розчарування в обличчу пропасти, яка виросла між поривами і очікуваннями в неволі а розпаношенням усякої глупоти і мірноти в часи власної державности".

Не маємо потреби аж полемізувати з Дмовським, але ствердити мусимо, що на заході ідейного виловіння нема. Там повстають щораз то нові духові цінности, там іде природним кроком еволюція в культурному та ідейному розумінні. Помітна вона і на цивілізаційному полі. Та нинішня Польща не вразлива на те, що є великим на заході, а не вразлива тому, що засліплена своєю мегальоманією, здеморалізована своєю ілюзоричною „величю" та вмовленою в себе якоюсь направду комічною „цивілізаційною місією на сході". Колись у неволі поляки, що болюче її відчували, живо аперцепували всі нові ідеї заходу, перетоплювали їх у собі та популяризували серед польської суспільности в своїй інтерпретації, в своїх національних шатах. Нинішні поляки здеморалізовані мегальоманією, затроєні їддю зоольогічного націоналізму, не тільки не аперцепують нових ідей з заходу, не тільки ними не інтересуються, але їм навіть свідомо протиставляться. Доходить до них і ділає на них лише те, що на заході найгірше, що потурає їхнім недостачам і блудам. Воцарилася в польському житті — як каже Стронський — мірнота, що в своїй тупоумности вважає свою культуру такою великою, що аж недосяжною, що вірить в якусь апокаліптичну місію Польщі, що негує все велике, величаве і загально людське, якщо воно незгідне з її плитким націоналістичним світовідчуванням, а не світоглядом, бо таким та мірнота не розпоряджає.

„Ніколи — пише цитований Стронський — в Польщі поняття вольности, права, справедливости, людської та громадянської гідности, рицарськости не лежали в такій поневірці як нині і ніколи не буяла так наруга над правом і присягою, вірою і вірністю, ніколи не тріюмфувало так насильство, самоволя, викривлювання душ пострахом, облуда, підлесливість. Число людей в ріжних таборах, відчуваючих, що добре а що зле, що гідне а що негідне, не зменшилося, але горою пре безправство. А про духовий стан суспільности менше рішає слабша повість, менше вдатне малярство, непевний духовий рух, бо тут приплив і відплив природний, а далеко більше рішає про нього нарушування найпростіших і відвічних понять західного світа... І тому то до журби про обниження лету в нинішній Польщі... треба додати ще свідомість, що наша творча самостійність у порівнанні з минулим століттям змаліла, а в порівнанні зі західним світом, що йде вперед, ми є в застою".

До цеї характеристики відносин у нинішній відродженій Польщі, що є доповненням і подекуди корективою характеристики Дмовського, додавати хіба нічого не треба. Та слід признати Дмовському і Стронському, що відважно порушивши найживотнішу і тим самим найважчу до розвязки проблему сучасної Польщі, вони заглянули у вічі нагій польській дійсности, яка напоює їх страхом. Дмовський бачить вихід з такого положення у праці над регенерацією, над відсвіженням польської національної психе, біля якої мають скупчитися всі здорові сили народу. Але тут то й сам попадає в пустку, в блудне коло, коли вірить, що моральне відродження польської нації вийде з „Обозу Вєлькей Польскі", тобто середовища, яке нинішню польську дійсність підготовляло цілими десятками літ, під проводом не кого іншого а народової демократії, провідником якої був сам Дмовський.

Нам, що маємо так багато болючих рахунків саме з політикою того табору, до деякої міри навіть приємно почути визнання духової порожнечі польського народу з уст самого Дмовського. Та це нас не може радувати. Бо хоч у Поляків ідейна порожнеча, то вони державна нація. Вони мають нині більше, чим надіялися. А в нас далеко-далеко менше, ніж повинно бути. Це й заставляє нас мимохіть кинути оком на наш ідейний та моральний капітал. Невже ми моглиб його з успіхом протиставити нашим гнобителям? На жаль, ні! Нас теж зїдає своєрідна порожнеча не тільки ідей, але й атрофія національної волі (*Wille*). Варто над тим призадуматися! Від гнобителів ми вищі тільки одним, а то фізичним і моральним терпінням неволі, та хоч як велике те болюче почування, хоч як воно єднає симпатії для нас у світі, але воно все було признакою слабих. Сильні скривають свої терпіння та здобувають серед болів світ. **В. М.**

Неприємности парляментаріїв.

З побуту польських парляментаріїв у Франції.

Про побут польських парляментаріїв у Франції читали ми захоплені комунікати: банкети, промови, взаємні сердечности у всіх видах і формах. Доходили, щоправда, якісь вісти про ріжні „дисонанси", але зміркувати докладно, де, що й коли, — було трудно, бо всі польські аґенції і ціла польська преса у відношенні до таких „дрібниць" солідарно води в рот набрала. Щойно згодом виходять наверх деякі подробиці.

І так довідуємося, що 16-го березня французький Комітет боротьби за амнестію у Польщі скликав у Парижі віче в справі політичних вязнів у Польщі. Величезна афіша сповіщала парижан про віче та кликала — перебуваючих під той час у Парижі польських парляментаристів, щоби явилися теж на вічу, оповіли про своє дотеперішнє відношення до тюрещини в Польщі та чи надалі вважатимуть своїм обовязком боротися за амнестію.

На вічу при вул. Ґаде 16 було присутніх кілька тисяч людей. Першим промовляв почесний голова французької Ліґи Оборони Прав Людини і Громадянина, Фердинанд Буіссон, — він теж засів у президії віча, поруч із поляком Мошковським. Ревеляцією була та частина промови Буіссона, у якій він казав про свою зустріч з одним знайомим поляком, який дорікав йому, що він, такий старий приятель Польщі, найшовся нині в рядах її ворогів. „Моя боротьба за амнестію для політичних вязнів у Польщі — заявив Буіссон — є найкращим висловом почувань приязни, які маю відносно польського народу"...

Крім Буіссона виступали на вічу ще такі визначні французи: письменники Шенавіє і Лекаш передавали свої враження з побуту у Польщі, з промовою виступив теж старий вожд французьких соціялістів Поль Люі. Польські парляментарі на віче не прийшли. Така їх поведінка а також закид „зрадництва приязни" Буіссонові стануть ясні, коли додамо, що одним з організаторів віча був — комуніст Сохацький з варшавського сойму. Очевидно, що він не проминув такої чудової нагоди висказати під адресою уряду марш. Пілсудського все те, чого певне не дозволив би йому сказати марш. Ратай зі соймової трибуни. Польські посли й сенатори, що тирадами слів віддячувалися тоді в Парижі за смаковиті банкети, мабуть не богато робили би собі зі шпильок свого товариша п. Сохацького, якби саме не та обставина, що Сохацькому вдалося стягнути на своє віче згаданих французьких діячів. Вийшла справді неприємна ситуація, а винесені на вічу резолюції „Проти білого террору в Польщі!" були лише крапкою над „і" тої непередбаченої прикрости.

З „інцидентів" на французькій провінції підчас обїзду її польськими парляментаріями, варта згадати про Тулюзу. Підчас святочного прийняття у театральній салі посипалися з ґалерії на голови польських послів відозви з вимогами амнестії та протестами проти істнуючого в Польщі режіму.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Між двома бльоками. — Як ревізує дефензивофашизм. — Погідний настрій капітанів. — Приготовані на все. — Переборщені рахунки бундючної рептильки. — Школярські викрути „Ради". — Те, що „найважніше".

Наша стаття під написом „Перспективи", якої темою наші можливости на випадок ухвалення нової „компромісової" виборчої ординації до сойму, найшла гучний відгомін у польській пресі покищо львівській. Найцікавіші — якщо можна так висловитися — замітки подають два „ідеольогічні" противники на львівському ґрунті: „*Дзеннік Львовскі*" і „*Слово Польске*".

Півофіційний орган червоно-білих сорочок, „малопольський" торреадор уфашистівщеної пілсудчини і протектор дефензиво-хлібоїдщини робить „*gute Miene zum bösen Spiel*" і вдає незвичайно поінформованого, не вірячи в можливість дефінітивної полагоди зміни виборчої ординації до сойму центроправою більшістю сойму.

„Це нагле довіря в можливість якої-небудь полагоди тих справ (самоврядних законів і зміни виборчої ординації до сойму) польськими партіями шляхом „приватної виміни думок" має на меті заалярмувати українське громадянство, яке все більше тратить вразливість на галасливі елюкубрації тої націоналістичної газетки (який „високий стиль" демонстраційної рептильки! — Ред.). Справа підготовляваної зміни виборчої ординації має бути тією справою, — яка на думку націоналістичного штабу — може потягнути маси за банкрутуючим і постійно втрачаючим впливи „Ундо-м".

Далі побіжно і неграмотно розглядає цей органчик серпілістичної думки подані нами можливости і навівши одну відірвану цитату з нашої статті („... українське представництво не буде сповняти тієї прикрої ролі в соймі, яку йому приготовляють польські можновладці"), виступає в привичному для нього характері „[illegible]":

„Якого покрою має бути та роля — „Діло" не згадує, обмежується лише до загальникового означення оборонних маневрів, що мають полягати на елястич[illegible] [illegible] що йде по лінії україн[illegible] хатки[illegible]

ських інтересів... Офензива українського воюючого націоналізму вже почалася. Не пророкуємо їй великих успіхів, бо в міжчасі в українському громадянстві зайшли надто великі зміни, зміни основно некорисні для акції українських націоналістичних екстремістів."

Дещо докладніше, основніше і вірніше, хоч неповно і в своерідному україножерчому сосі — реферує нашу статтю капіталістичне „*Слово Польське*" і кінчає свій реферат таким оригінальним „висновком":

„Що-небудь можна сказати про відни тієї репрезентації (української. — Ред.), яка не стане соймовою, але проводитиме свою діяльність на „широкій політичній арені", і не беручи надто поважно тих вогрозь руського органу, треба ствердити поступ в опінії найкрайніших партій: не можуть вже і не мріють про бойкот виборів... майно надію, що після кількамісячної надуми рішаться теж піти до сойму".

На ці відгуки двох силачів польської публичної опінії, з яких один намагається заколисати нас до сну, виключуючи зміну виб. ординації до сойму, з огляду на всесильність військової диктатури марш. Пілсудського, а другий, беручи ту зміну за річ певну, майже вже довершену, радіє з приводу „поступу" українських найкрайніших партій, вважаємо потрібним замітити:

Чи прийде до зміни виборчої ординації, чи ні, — про це не знає ні „*Дзєннік Львовскі*", ні „*Слово Польське*", ні Бартель, ні сам Пілсудський, бо в Польщі так хаотично розвиваються справи, що про них нічого певного не можуть сказати навіть ті, які в найбільшій таємности віби то тримають руку на живчику життя. Однак фактом є, що справу зміни виборчої ординації висунено на порядок дня, що в цій справі ведуться торги між партіями при посередництві маршалка сойму Ратая, який превінь великі прислуги робив і марш. Пілсудському і теперішньому урядові, що говориться про наростаюче порозуміння між партіями і урядом, отже ясно, що ми мусимо бути приготовані на всякі несподіванки, товані в кузнях двораменного фашизму (пілсудчиківського і обвепольського). Не замикаємо очей на дійсність і признаємо, що переведення виборчої ординації — є річю важкою і складною. Тому висувається можливість участи у виборах навіть на випадок зміни виборчої ординації в крайно некорисному для нас напрямку, щоби здобути умандатоване представництво українського народу. Однак український нарід, вибираючи своїх представників, ніколи не погодиться на їх марну, а тимсамим понижуючу ролю в польському соймі. Українська репрезентація може бути в польському соймі або чинником рішаючим в справах української території під Польщею, або жадним. Коли польські можновладці думають зміненою виборчою ординацією накинути українському народові ліліпутне представництво, яке тільки ассистувало би в соймі при закріпленні теперішнього і дальшого поневолення українського народу, то грубо помиляються вони в своїх ліквених замислах. Українське представництво, хочби найменше, добувши повноправний мандат, п о з а п о л ь с ь к и м с о й м о м найде шляхи і засоби, щоби протиставитися політиці екстермінації й експропріяції.

Очевидно, смішними є які-небудь „пророцтва" львівської рептильки. Які зміни зайшли в українському громадянстві, про це ми найкраще знаємо. Можемо впевнити різношерстих преторіянів „малопольського" фашизму, що ті зміни зайшли в напрямку для них дуже небажанім. Запевнювання платних гієн дефензиво фашизму про їх впливи в українському громадянстві — звичайні казки для тих, що хочуть бачити свої гидкі почини в рожевому світлі. Чого досі тільки не робила політична дефензива і польські партії в напрямі деморалізації українських мас? Безслідно пропала доба демянчуківщини, твердохлібівщини і яцківщини, ільківщини і залуччини. Згине і доба даниловичівщини. Нехай тільки розплинуться гадючі фонди, а хлібоїдська „офензива" негайно видихається. Перебули ми панщину, перебудемо і польську конституцію з її надмірним „піклуванням" українським народом. Ані одної рисочки не зробить хлібоїдщина в організаційній силі українського національного табору. Про це зрештою міг би поінформувати дефензиво-фашистів львівський воєвода Ґарапіх, який в своїм інтерв'ю — підчас побуту у Варшаві — ствердив зріст впливів радикально-національних чинників, що гуртуються коло «УНД-а».

Також наші замітки з приводу компромітаційно-демонстраційних намагань перед чеськословацьким конзулятом у Львові, стрічаються з висловами невдоволення в польській й українській „служивій" пресі. Очевидно, як усе, так і тепер — джерелом для польської преси є львівська „Рада", заслужена в ділянці „незалежности" політичної думки. Вчорашні антантики і сервілістичні чехопоклонники, а нинішні трупарники національних змагань й ідеалів, затіявши бездонно глупу протичеську демонстрацію, намагаються по-школярськи викрутитися від відповідальности в Рад-і", своїм резервовім збірнику всякого розкладово-інтернаціонального хламу. Перш усього колінопреклонення перед збаламученими ними демонстрантами:

„Демонстрація перед конзулятом ЧСР — факт ясний, щирий, без недопустимого політичного сентименту, без трусливого політичного крамарства, зрештою факт безперечно сильно імпульсивний. Можливо, що демонстранти й жаліли, що пошукувані того дня репрезентативні обєкти усіх держав не лежали вкупі і в раціональній черзі (?!). Спробу демонстрації зроблено перед конзулятом ЧСР, бо він перший — заступив (?!) демонстрантам дорогу".

Сумніваємося в „ясність" того „факту", а навпаки допускаємо штучно викликаний хамелеонськими магами сентимент і чисто нервозну імпульсивність. Безсумніву — що в інспіраторів — сентиментальників та імпульсивників і політичне крамарство грало не останню ролю. Щож торкається „репрезентативних обєктів усіх держав" і їх „раціональної черги", то найкраще і н а й б е з п е ч н і ш е було би, якби демонстраційні ініціятори були постаралися добути мініятурні моделі „репрезентативних обєктів усіх держав" і таки в салі на сцені зазначили своє становище до них. Ба, але мабуть і це було в їх очах небезпечне, бо тут не малиб за кого ховатися. Тому пустили демонстрантів на чехословацький конзулят, бо він „перший заступив демонстрантам дорогу". А обєкт польської окружної поліції при вулиці Л. Сапіги не заступав демонстрантам дороги? А обєкт польського староства при вул. Третього Мая (це неважне, що староство є першою адмін. інстанцією, а воєвідство другою, бо через те не тратить воно на „репрезентативности") не заступав демонстрантам дороги?

Такі школярські викрути тягнуться впродовж величезної тришпальтової статті. Говориться там і про нашу „трівогу", і про „самобичування" і про „плахту (*sic!*) наклепів", і про „інсинуації" і очевидно про „денунціяції". Мовляв, ніхто не робить Українське Нац.-Дем. Обєднання відповідальним за ці демонстраційні спроби. Ще би! А кілька рядків нижче трупарники пишуть, підкреслюючи товстою лінією:

„Ундисти були заступлені чисельно (на вічу — Ред.), а спонуку до демонстрації дали якраз активніші з них і навіть члени Центрального Комітету УНДО. Є це неоспоримий факт, який можна провірити на громадянському суді, якщо тільки кому на цьому залежить" (ага? — Ред.).

І такі школярські побрехеньки йдуть без кінця, а кінчається те все тим, що найважніше. Щож є „найважніше"?

Та найважніше для „Діла" те, хто був ініціятором демонстрації, бо воно разом з УНДО. від неї відхрещується з причин — так би мовити — кольоквіяльно-стипендіяльних. Ну, розуміється, цілим двигуном справи є тільки „штаб" „Ради", а за плечима цього штабу — хто? А звісно, закорд. центр. през. Нац. Ради д-р Евген Петрушевич. Ясно отже після „Діла", що „Рада" стоїть у звязи із заграницею, отже відповідні чинники на відповідних тутешніх місцях повинні витягнути відповідні щодо „Ради" консеквенції. — Явна денунціяція".

Ось що „найважніше!" Яка рідка нечемність у цих професійних служак! Якась просто апокаліптична труслмвість настроює їх на переслідчу манію. У всьому добачують вони „денунціяцію", увижається їм слідство, тюрма, мало-що не шибениця. Лякаються всякої згадки про б. през. Петрушевича (для степенування своєї трусливости додають ще *sua sponte* неістнуючий „закорд. центр") і готові або „герої і мученики", або просто божевільні — шляхом автосуґестії. А може вони в такий легкий і штудерний спосіб роблять собі рекляму? Господь їх знає. На всякий випадок „прокураторська" ментальність є нездорова. А велика шкода, що люди себе так зідають страхом і обезцінюють себе. Бо як так далі піде, то готові вони втратити всяку вартість як глина, з якої ліплять страшаків проти Українського Нац.-Демокр. Обєднання.

М. В

Радянська Україна.

Пятиліття літературного обєднання „Плуг".

З нагоди 5-тиліття свого істнування літературне обєднання „Плуг" влаштовує окрему виставу. Вистава має бути свого роду підсумком дотеперішньої праці „Плуга" та літературної творчости його членів. Мають її відкрити в харківському літературному будинку ім. Блакитного. Рівночасно з відкриттям вистави має відбутися зїзд членів „Плуга". На зїзд запрошені також члени літературних обєднань „Молодняк" і „Вапліте", і представники білоруських літературних організацій, з яких деякі були членами „Плуга". Зїзд назначений на середину травня ц. р.

„Сердечна" порада для українських учених.

В Київі відбувався в останніх днях березня десятий окружний зїзд рад Київщини. Дня 30. березня виголосив голова

СТЕПАН ЛЕВИНСЬКИЙ

Із подорожнього записника.

Що розказав мені Саті Єль Гісрі про Сирію та її визвольні змагання!

Ми по дорозі з Єгипту до Сирії. Ще осталися у памяті розкинені серед пустині червоні єгипетські міста і села, мов ті від великої вогненної жаги спалені, жевріючі у попелі вуглики.

Червоні вогники єгипетського сонця танцюють іще у комірках мого мізку, але вже довкола мене тепла, вогка ніч морського простору.

Наблизилися зірки до мене безвіччу срібних криштальних камінчиків і розкрили перед очима величню дійсність тихого південного моря. Ми-ж у південно-східному закутку Середземного моря, там де, Суез, запаливши великі самотні сяєва, заздро береже доступу до тайн Індій.

Дорога стелиться перед нами рівна, тиха, таємно-зоряна.

Червоні вогники єгипетського сонця танцюють тепер поміж здоровезними корабельними коминами, вилізають на високу щоглу і розбігаються, щезають серед павутиння мотузів, сполохані величчу ясновидючої дійсности.

А може все кругом мене це не ніч, а день... білий день, тільки сріблом розмальований і вкладений у простір світа — всесвіта?

Та ні... Ось довгий рядок білих постатей. Вони лежать безпорушно, одна біля одної, і сплять. Я знаю, що є між ними люди ріжних рас і колірів шкіри. Лежать тепер побіч себе спокійно, без слова суперечки, навіть без глузливої усмішки, — поєднані глибоким сном, ну і тими полотняними білими.. штанами, що творять із них довгий ряд шпарагів на корабельному полумиску.

Ось сенегалійський негр хропить здоровим баритоном на хвалу безтурботного відпочинку, а там із куточка велико-британський джентельмен секундує йому беззастережно, глибоким басом. Словом: повна гармонія, — хоч тут.

Проходжу попри них і спрямовую мої кроки на верхній поклад. Там, у маленькій корабельній курильні дожидає мене Єль Гісрі. Він обіцяв мені коротке втаємничення у справи Сирії. Він-же відограв визначну ролю у визвольному сирійському русі, він клав перші цеглини під будову самостійної Сирії.

На порозі кімнати зустрічає мене таємна музика. Це ті чарівні звуки арабської пісні, що чув я їх серед вузеньких вуличок Тунісу і Сераксу. Вони до того безпретенсійні і щирі, що для нас, европейців, загадкові майже і незрозумілі.

У нашій, хочби й народній, пісні все заховане якесь, може й несвідоме, бажання реклями й ефекту. Воно нерозривно звязане з нею, бо промовляє із найтайніших закутків нашої душі.

Слухаю я цієї пісні, — це крик людини, котрої пристрасть, глибока мов море і виповняє її цілу, як вода виповняє морську прогалину від берегів до берегів.

Це дівчина заводить так після втрати коханця. А потім пісня вмовкає негайно, нежданно... Без зайвого закінчення, як правдиве ридання...

Входжу тепер у кімнату.

— Чи співав тут хто? питаю здивований, бо у „*fumoir*" крім мого арабського вченого нікого більше не бачу.

— Це співала справдішня арабська співачка — відказує посміхаючись Саті, тільки через... диск грамофону.

— Давайте ще цієї пісні! коли ваша ласка, — допрошуюсь захоплений.

І довго співає нам іще арабської пісні невідома співачка.

А потім, після цього дискретного диплматичного підготування, починаємо на „*interview*".

— Сирія це тільки частина великого" арабського світа, — починає Саті, — котрий тягнеться від Мезопотамії і проливу перського, крізь арабський півострів, Палестину, Єгипет, Тріполі, Тунісію і Альжирію до Марока і Атлянтійського океану.

Ця велика, горда нація, котра стільки культурних цінностей придбала людству, є сьогодні майже в цілости під окупацією західньо-европейських імперіялістів.

А окупація ця, в імя цивілізації проведена, тим може оправдана, що нарід наш це не дике племя центральної Африки або Полінезії, котрому потрібно провідника крізь круті стежки західньої цивілізації, але нація навіть у европейському розумінні культурна.

Ось вам кілька чисел.

І так сьогодні, у Сирії тільки існує 3 університети, 500.000 сирійців, що пребувають на еміграції у Америці, мають більше 20 періодичних видавництв. Сирійців, що закінчили свої високі школи в Европі, вже й рахувати годі, — їх ціла армія. Зокрема близькому нам по мові Єгиптові сирійці дали найсильніший елемент письменників та журналістів.

Та разом із тим білі імперіялісти претендують на ролю вчителів, заслонюючися фразою, немовто сирійці не в силі правити самі собою.

В очах Саті зявляється огник запалу.

— Це Европа своєю імперіялістичною війною розбурхала наш націоналізм, це ваша раса устами Вільсона постановила право кожної нації на самоозначення. А разом з тим навчила користуватися зброєю. У чужонаціональних легіях необхідним Араб стріляв із кріса найновішої системи, скоростріла і гармати. Чи ви думаєте, що ця лекція пішла на марно? Після миру, в імя засад визнаних цілим світом ми, сирійці, й собі захотіли мати свою державу.

У 1919 році повстала з волі народу Вільна Сирія з королем

окружного Виконкому Любченко обширчий звіт з діяльности. В ньому спинився і над положенням української науки. Зокрема ж присвятив він увагу Українській Академії Наук та українським ученим. Товариші, — казав Любченко — що виступали тут в імени секції наукових робітників та Української Академії Наук, засвідчують перед зїздом, що вони хочуть йти разом з робітниками й селянами (читай: з комуністами!). У тойже час ми мусимо підкреслити, що є ще наукові сили, які не йдуть з робітниками й селянами. Є ще богато таких, яким не подобається наша робота, які не бачать культури робітників і селян, нашої школи, нашої політичної освіти. Вони нехтують її не тому, що її нема, а тому, що вона їм не до душі. Є ще такі, які думають, що українська культура полягає в тому, щоби її використовувала купка інтелігентів та куркульська частина села. Сидять вони, дивляться і не хотять нам допомогати, а коли допомагають, то не так, як нам треба. Найкращий вихід для таких, я беру на себе сміливість сказати, коли вони не хочуть переглянути свої позиції й відірватися від своїх інтересів, коли їм не до душі будівництво робітничо-селянських мас, найкращий вихід для таких, повторюю, взяти візу й виїхати до своїх однодумців за кордон". (Гучні оплески! — нотує їх в тому місці „Пролетарська Правда".) Ясно, що наведена цитата ніяких коментарів не вимагає. Українські вчені з національним світоглядом дістали в ній „джентельменську" перестрогу!

Будова дому для Академії Наук.

В часі свого побуту в Києві заявив теперішній народній комісар освіти Скрипник, що уряд УСРР прийшов до пересвідчення про необхідність вибудувати в Києві дім Української Академії Наук. Тепер йдуть підготовчі роботи до цеї будівлі.

Нові надбання Історичного музею ім. Т. Шевченка.

Історичний Музей ім. Т. Шевченка одержав з московських музеїв 22 образи з українського життя, які малювали українські мистці. Між образами є: „Підстаркуватий українець" Ярошенка; „Спочинок у степу" і „Жінка, що сміється" Пимоненка; „Прачки" Васильківського; „Кобзар" Бурлюка; „Краєвид міста" Левченка; „На ярмарку" Трутовського; „Українець" і „Українка" Тропініна; „Монастир" Васнецова; „Українець" Маковського. Крім того одержав музей шість портретів українських гетьманів невідомих малярів.

Палата охорони здоровля.

В Дніпропетровську відкрито врочисто Палату охорони здоровля, що є одною з найбільших на Україні. Палату будували два роки, а коштувала вона 800 тисяч карбованців. Палата має перепускати щодня по півтори тисячі недужих. Вона має кермувати всею санітарною роботою дніпропетровської промислової округи.

Нагороди для українських учених

На річному засіданні „Русского Географического Общества" рішено дати нагороду академікові А. М. Лободі за його працю з обсягу української етнографії золоту медаль. Секретареві етногр. комісії УАН В. Петрову рішено дати срібну медаль теж за наукову працю в ділянці української етнографії.

Виступ Скрипника в Академії Наук.

Дня 31. березня ц. р. відбулося пленарне засідання всіх членів Української Академії Наук, на якому був теперішній наркомос Скрипник і уповноважений укрголовнауки Левицький. Президент і секретар Академії а також директори відділів складали докладний звіт з діяльности. В засіданні взяло участь 20 академіків. По звітах забрав слово Скрипник, що сказав у своїй промові між іншим таке:

„Я дуже шкодую, що про велику роботу Академії так мало знають широкі трудящі маси Радянського Союзу. Вони знають про існування Академії Наук, але не знають охоплення роботи та її великих досягнень. Через це перед Наркомосвітою стоїть завдання — познайомити робітниче-селянські маси з роботою та завданнями Академії Наук. Щодо української культури, історія покладає на на Наркомосвіту і уряд завдання зосередити увагу як уряду, так і робітниче селянських мас на цій ділянці нашої народньої творчости. Наркомос вживе заходів, щоб по змозі матеріяльно забезпечити Академію, а вам, академики, треба звернути увагу на те, щоб налагодити із широкими робітниче-селянськими колами звязок, поєднати наукову роботу ВУАН з економічною і політичною роботою нашої держави для справи будівництва соціялізму".

Орґанізаційний рух.

Довірочна нарада УНДО. у Зборові.

В суботу дня 2. квітня п. р. відбулася в будинку „Рідної Школи" в Зборові довірочна нарада членів Українського Національно-Демократичного Обєднання. Нараду відкрив голова Повітового Народнього Комітету, адвокат д-р Володимир Левицький у Зборові. Реферат про найближчі завдання партії виголосив делегат зі Львова, ген. секретар партії Володимир Целевич. По рефераті вивязалася обширна дискусія. Зокрема обговорено справу поширення партійної организації в зборівському і лопатинському повітах, а також уложено плян переведення вічевої кампанії за громадською самоуправою на території тих повітів. Не оглядаючись на весняні роботи, на нараді явилася поважна скількість делегатів з сіл.

Віче У. Н. Д. О. в Дулібах.

Дня 3. квітня ц. р. відбулося в селі Дулібах, бобрецького повіту, політичне віче при участи поверх 500 громадян Дуліб і околиці. До президії вибрано місцевого пароха о. Прийму як голову, гром. Баглая як його заступника, секретарював громадянин Паперовський. Перший промовляв член Центрального Комітету УНДО. і голова Української Парляментарної Репрезентації посол С. Хруцький, який в дуже красорічивий і приступний спосіб пояснив проєкт нових законів про самоврядування та заходи поляків від ліва до права змінити виборчу ординацію у велику некористь українського народу. Збори ухвалили в тій справі протестуючі резолюції. Другий реферат виголосив член Центрального Комітету д-р Корнило Троян, адвокат з Ходорова. Бесідник представив сучасне політичне положення українського народу під усіми займанщинами і підкреслив основну негативну рису нашого національного характеру—нахил до творення постійних заколотів у нутрі нації, до безнастанних міжусобиць і взаїмної гризні. В дискусії забирав голос ряд промовців, як гром. Баглай, який закликав селян добре розбиратися в тім, що пишуть всякі газети, а гостро напятнував наклепи ворожої преси на УНДО. і як селянин вказав, що інтереси міського пролетаріяту й інтереси селян не все сходяться на одній плятформі. Гром. С. Троян порушив шкільну справу, студ. п. Книш зі Львова в гарній, переконуючій промові доповнив у дечому виголошені реферати. На внесення гром. Баглая віче висловило подяку послові С. Хруцькому за прибуття на збори, як також співчуття з приводу відомого нападу на нього в соймі. По ухваленню резолюцій закінчив віче пориваючою патріотичною промовою о. Прийма. Задзвеніло „Ще не вмерла", одначе учасники гимн на момент перервали, бачучи якісь неприродні вимахування рук представника староства. Не знаючи, в чому річ, чи це часом не обяви якоїсь наглої хороби у пана комісаря—вічевики дещо примовкли. Колиж вияснилося, що це представник польської влади заборонює співати український національний гимн, посол Хруцький у рішучий спосіб запротестував проти цього, а зібрані за почином на той раз жінок відспівали „Ще не вмерла Україна" і щойно після відспівання цілого гимну — розходились поволі домів.

Учасник.

Файсалем на чолі. В уряді сирійської держави я займав пост міністра освіти. Самостійність наша продержалася 13 місяців, аж доки не наспіли умандатовані представники Союза народів разом зі своїм військом. Однородний і так уже невеличкий край поділено на 5 частин. Палестину відділено, щоби творити там жидівську державу, хоч жидів там всього 100.000, а подавляюча більшість араби.

— Які відносини ваші з жидами? — питаю зацікавлений.

— Ворожі через їхню ворожість до нас. Це зблизило нас до християнського населення. Ми спільно з християнами ховали жертви жидівського нахабства. — Але вертаймо до Сирії. Ви певне чули про знищення французьким генералом Ґуро мошеї Оміядів?

— Чув — відказую йому — і щиро жалію прекрасного памятника арабського мистецтва.

— Мошея це ще далеко не все [illegible] найважливіше, що було знищене [illegible] окупантами. Вони знищили [illegible] сади, у яких захований [illegible] к, мов квітка у зеленому [illegible] Вони знищили оазу, одино[illegible] ставу екзистенції Дамаску й [illegible]ї. Що станеться із пишною [illegible]о, коли відняти від неї зе[illegible] кущика, із котрого вона ви[illegible]? Знищивши оазу, порушили вони економічну базу кра[illegible]

— Може це тільки відокремлений, [illegible] важний акт одного французького ґенерала, — завважаю — мені здається, що його французький уряд заразже відкликав із Сирії.

— Так, це правда, чую відповідь, — але чи наступники його — а було їх багато — змінили напрям політики? Таж ніхто инший а Жувенель довершив поділу Сирії на пять окремих васальних держав, щоби тим лекше здавити національний рух. — Але ми не зложимо зброї! — самовпевнено кидає Саті, а потім додає з таємничою усмішкою: — Самі переконаєтеся, будучи у Сирії, що повстання Друзів це не відокремлений факт, але одно колісце у довгому ланцюгу збройної опозиції Сирії проти окупантів.

Не давніше як вчора вранці читав я у олександрійській пресі про нові криваві заворушення у Дамаску. Було багато жертв з обох сторін.

— Мовчимо хвильку, слідкуючи за ходом наших думок.

— Чи до всіх „білих" палаєте такою ненавистю, — питаю нарешті.

— Ні, — щиро заперечує Саті. — Є у нас навіть свої симпатії. І так цілий Схід жаліє Німців за несправедливости версальського миру. Бачите, у нас подекуди не знають ще всіх красномовних хитрощів европейської політики. Багато дечого маємо до завдячення Американцям. Вони зовсім безкористовно удержують у Бейруті великий університет, де добувають знання сотки сирійців. Правда у Бейруті є теж французький єзуїтський університет, але він і багато менший і використовує науку у цілях релігійної пропаганди.

— Ні одна европейська держава, — завважую знов — не має сьогодні ані частки тих безмірних фондів, які є до диспозиції північно американського уряду.

— Так, — відказує мені Саті, — але беззастережно чисті заміри американців признати треба.

— Яке ваше відношення до турків, — питаю.

— У минулому вороже, тепер радше приязне. Немає тепер поміж нами суперечок. Ціла мрія Туреччини створити однородну національну державу, а така думка всякий імперіялізм виключає.

— А Англія?

— Англія це неприятель наш, — посміхається Саті, — наші брати єгиптяни могли би дещо про це розказати. Тільки англійці зручніші дипльомати за французів і мають багато ще поваги серед народів Сходу. Їх бояться. Та вони у свою чергу вміють поступитися, коли треба.

Як приклад возьмім хочаб Ірак і Сирію. Король наш Файсаль, котрому французи відібрали Сирію, тепер у Мезопотамії.

Ірак користується повною автономією. Я давніше стало мешкав у Дамаску, але не стало терпцю, покинув Сирію. Тепер пробуваю у Багдаді, де займаю становище інспектора шкільництва.

— Чи чули ви про Україну? — питаю його нарешті.

— Чув, відповідає Саті, — це на півдні Росії така країна, що хоче волі так, як і ми араби.

З моєї черги розказую Саті історію українського відродження. Історію великого пробудження і кривавого хрещення України, що коштувало життя найкращих синів народу. Мій учений араб слухає уважно, похитуючи головою, а потім додає як би у відповідь власним моїм думкам:

— Що значить життя одиниці супроти величности ідеалу?

Потім виходимо на чердак покладу. Із сивих глибин світа непомітно встає день. Він відзначує межі морю і гасить зоряні світла. Згодом зявляються на покладі перші сірі шинелі французьких колоніяльних вояків. Хтось затягує товариські пісоньки:

On l'appelle ma petite bourgeoise,
*Ma tonkini, ma tonkini, ma Tonkinoise...**)

Але я не можу позбутися думок про Саті і його останні слова: чим є життя одиниці супроти величности ідеалу?

Хто так думає, той побідити мусить.

Це для вас встає нині день — Народи Сходу.

*) А звуть її моя панночка,
Моя тонкі, моя тонкі... тонкіночка!
(З міста Тонкін).

Відгуки дня.

Небезпечний сантимент на безпечних барикадах.

Ми, українці, крім інших дуже оригінальних прикмет національної психіки, маємо одну — до сліз розчулюючу — сантимент. Не маю на думці сантименту при чарці, при співі, чи в любови, але сантимент у політиці. Ним ми руководились, руководимось і — не дай Бог — будемо руководитись.

Колиб воно і на будуче так мало бути, то колись у самостійній, а соборній — напевно трапиться таке:

— Чому властиво Україна виповіла війну Англії?!...

— Не знаєте? Зовсім справедливо. Швайцар англійського консуляту звів горнячну, чистокровну українку з Полтавщини, а секретар має такі очі, що вже двоїм дітям треба було здирати пазушку, щоб зігнати вроки.

— Як так, то цілком справедливо.

Або таке:

— Скажіть мені, яка користь із торговельного договору України з Румунією?

— Користи великої нібн нема, але ви не маєте поняття, який симпатичний голова румунської делегації. Танцює козачка, як колись Авраменко. А кілько наших пісень знає! „Над Прутом", „Чом так скрито", а вже „Ой не ходи Грицю" ліпше брав, як наш голова.

— Добре... але...

— Щож „але"?!... Всюди так буває... Чи ви думаєте що Пуанкаре, Чемберлен або Бріян не дивилися на особисті прикмети колишніх наших дипломатів з часів першої самостійности?!...

Дасть Бог — сантимент у політиці тільки був і є у нас, але його не буде.

Що був, — зайві, думаю, мої слабі докази. Кожний українець має їх сам богато, виключаючи навіть самого себе.

Що є — постараюся доказати.

Двома наворотами відбулась у Львові протичеська демонстрація.

Одна в минулу пятницю, друга в минулу неділю (25. і 27. III. 1927).

Справа йшла про те, що чехи хотіли відірвати Ужгород від Прикарпатської України, яку замешкують русняки, русскі і українці. Це безправство напевно прикре для нас усіх, але... кохані карпато-россо-україно-русняки! Народові видирають тільки те, що він дасть собі видерти. (*В тім місці сорок мільйонів пястуків беться в груди!*) І нам, україно-галичанам і їм, україно-наддніпрянам забрано тільки те, що вдалося забрати.

Дві антические демонстрації у Львові...

Спричинники: Династична камарилья, збунтовані сердюки й емеритовані скоморохи.

Виконавці: Непоправні ідеалісти, політики з молочними зубами і кандидати на скоморохів.

Спричинники думали щось на тім зискати, виконавці нічого не думали.

Дехто зі спричинників казав: „Влада лежить на вулиці, треба її тільки підняти" і... йшов до каварні дивитися крізь вікно на хід демонстації.

Дехто знову доказував: „Чого ми маємо йти під военство? Там можуть стріляти" і... взивав учасників не страхатися навіть смерти.

Дві антические демонстрації, без огляду на колишнє і теперішнє нашої еміграції і без огляду на моральний успіх підприємства.

Сантимент у політиці — ідол і покровитель усіх тих, яким богиня мудрости відказала своєї ласки...

Галактіон Чіпка.

Після арештування Атаманчука.

Дальші ревеляції „Газ. Поранної".

В доповненню до того всього, що подали за польською пресою про арештування Василя Атаманчука, обвинуваченого в убистві кур. Собінського, подає „Газ. Поранна" ще такі подробиці:

Василь Атаманчук уже в 1923 р. вів протидержавну агітацію, відбуваючи в Замостю військову службу. За ту агітацію між військовими українськими народности і за намагання шпіонажу був потягнений до відповідальности. Опісля опинився за кордоном, правдоподібно в Берліні, де Українська Військова Організація нібито видала присуд смерти на особу кур. Собінського. На два тижні перед замахом Атаманчук перейшов нелегально границю і явився у Львові. Тут зійшовся з відповідними людьми і спільно з Іваном Вербицьким і ще одним членом організації слідив щодня куратора, аж нарешті 19. жовтня м.р. виконав замах, приїхавши на ул. Королівську разом з Вербицьким автом. Третій їх спільник стояв подальше на варті.

Після замаху був Атаманчук ще два дні у Львові, а звідси виїхав до Долини, де переховувався в учительки Ольги Грицаївної. Помагав його скривати її брат Олександер, а також Анна Гретчуківна і гімн. абітурієнт Осип Вістюк, що посередничили між ним і організацією. Всіх їх арештовано. Тепер ведуться дальші поліційні доходження в справі арештованих осіб, які будуть відповідати за співучасть в убистві і за шпіонажу.

Стільки „Газ. Поранна" з 9. ц. м.

Репресії проти більшовиків у Китаю.

Знайдено компромітуючі документи.

Льондон, 8. квітня 1927.

„Таймс" повідомляють, що підчас ревізії в радянському банку в Тієн-Тсін, яку зробила китайська поліція, знайдено компромітуючі документи. Також документи знайдено і з бюрах східно-китайської залізниці, а також в інших більшовицьких льокалях.

Аг. Райтера повідомляє з Шангаю, що поліція окружила місцевий радянський консулят, забороняючи виходити з нього тим функціонарям консуляту, що не згодилися піддатися передтим особистій ревізії.

Льондон, 8. квітня 1927.

Як повідомляють з Пекіну, Чанг-Тсо-Лін поспішнє ревізію в більшовицькій амбасаді тим, що 4.000 озброєних комуністів, провідники яких мешкають постійно в радянській амбасаді, плянували замах на його особу і хотіли уладити криваву різню чужинців.

З ініціятиви Чанг-Кай-Шека започатковано сильний рух проти комуністів. У Шангаю розстріляно богато комуністів, що відмовилися видати зброю. Розстрілу доконали жовніри полудневої армії.

Чи порозуміння між С. Р. С. Р. і Францією?

Берлін, 8. квітня 1927.

„Фоссіше Цайтунг" потверджує вістку свого паризького кореспондента про заключення в засаді умови між СРСР і Францією. На основі того порозуміння більшовики зобовязалися платити Франції 60 мільонів франків річно, щоб таким чином започаткувати сплату старих передвоєнних довгів царської Росії. Цей компроміс означає величезну уступку більшовиків, коли взяти під увагу їх дотеперішнє становище.

Порозуміння в справі американської позички.

Польща має дістати 80 мільонів долярів.

Варшава, 8. квітня 1927.

Порозуміння між польським урядом і представником американських фінансістів Моннетом у справі позички майже осягнене. Позичка ця буде уділена у висоті 80 мільонів долярів, але буде поділена на части і піде на точно означені цілі. Перша часть позички в сумі 20 міл. дол. призначена на стабілізацію польської валюти, дальші части на господарські цілі. В цій справі їде ще на кілька днів до Парижа віцедиректор Банку Польського Млинарський. Стабілізація золотого має бути вдержана в рямцях вказівок комісії Кемерера, себто у висоті 9 золотих за доляра.

Новий президент Латвії.

Рига, 8. квітня 1927.

На засіданні сойму дня 8. квітня вибрано президентом Латвії Густава Семгальса 73 голосами проти 23. Семгальс — кандидат демократичного бльоку і нац. меншостей.

Державний замах у Чіле.

Льондон, 8. квітня 1927.

Денники повідомляють, що в Чіле доконано державного замаху. А саме міністр війни проголосив диктатуру, скидаючи з уряду президента републики.

Смерть Немировича Данченка.

Прага, 8. квітня 1927.

Відомий російський письменник і журналіст Василь Немирович-Данченко помер у 83 році життя.

НОВИНКИ.

— **Пригадується, що Загальні Збори акціонарів Земельного Банку Гіпотечного** відбудеться дня 29. квітня 1927 р. в салі Сокола (дім Дністра у Львові вул. Руська ч. 20) о год. 16. До голосу на Загальних Зборах є уповажнені ті акціонарі, що найпізніше 14 днів перед Загальними Зборами зложать акції (I—IV. емісії) враз з незалізними купонами, зглядно посвідки на золотові акції, в Дирекції Земельного Банку Гіпотечного у Львові, або в Українській Щадниці в Перемишлі, почім дістають легітимації до вступу на Збори. Вп. Акціонарі, котрі не відібрали ще своїх акцій, оскільки намірюють взяти участь в Загальних Зборах, зволять про те повідомити Дирекцію Банку, подаючи свою адресу, щоби їм видано в час легітимації на Збори. 1869 1—1

— **Управа Народньої Лічниці у Львові** повідомляє, що з днем 15. квітня б. р. буде провадити відділ лічення кремінною лямпою пані д-р М. Парфанович в Народній Лічниці, від 3—6 год. з полудня кождої днини з винятком неділь і свят. 1917 1—2

— **В 100-ліття смерти Бетовена** відбудеться сьогодні, в суботу, вечером заходом Муз. Т-ва ім. Лисенка святочний концерт. Обовязком української публики заповнити салю вщерть.

— **Жіноче віче** відбудеться у Львові в неділю, дня 10. ц. м., в 2 год. попол., в салі „Народного Дому", з таким порядком нарад: 1) Роля жінки в економічному життю; 2) Жінка і Рідна Школа; 3) Охорона рівноправности жінки. Реферуватимуть п. І. Блажкевичева та дві представниці „Союзу Українок".

— **Михайла Голинського** заангажуємо, як зачуваємо, імпресаріо берлінської опери на виступи в Берліні. За перші виступи зоофервав йому по 250 долярів від кожного, за дальші по 600 долярів від кожного, а за евентуальні виступи в Америці заофервували навіть артистові імпресарії тамошніх опер через Берлін по 1.000 долярів за виступ. Виступи в берлінській опері започаткують для артиста напевно цілий ряд успіхів на світовій оперовій арені, яких ми від щирої душі йому бажаємо. Перед своїм виїздом до Берліна почитаємо ще наш артист на концерті „Т-ва письменників і журналістів ім. Івана Франка", що відбудеться у Львові з початком травня. — В неділю 10. квітня ц. р. виступить М. Голинський в 3-тій год. пополудні на сцені львівського міського театру втретє в опері „Аїда". Буде співати партію Радамеса.

— **Конфіскату української книжки в Ч. С. Р.** Як повідомляють нас із Праги, поему Ол. Бабія „Гуцульський курінь" сконфіскувала чеська прокуратура за одну стрічку про Підкарпатську Україну. Видавництво понесло великі страти, бо книжка була вже в розпродажі.

— **Виясненння.** З огляду на ширення ріжними несовісними людьми в Раващині баламутства, будьто би в зборах т. зв. політичної партії У. Н. С., що відбулись у Львові дня 17. березня п. р., брав участь п. Любомир Данилович, адвокатський концініпент у Раві Руській, стверджується, що п. Любомир Данилович, як голова Пов. Нар. Комітету в Раві Руській і член партії УНДО, не має нічого спільного з партією УНС., а згадка про Даниловича у звязку зі згаданими вище зборами відноситься очевидно до особи знаного хлібоїдського ватажка д-ра Северина Даниловича, адвоката з Долини, а не до особи п. Любомира Даниловича, адвокатського концініпента в Раві Руській.

— **Сонце не винно.** Париська Академія Наук і окремо Лікарське Товариство займалися в останнім часі на кількох засіданнях питанням, яке зробив актуальним один учений: про вплив сонячних плям на смертність людей. Як найсильнішим доказом користувалися статистикою плям сонця і сконів, які будім-то зростають паралельно. На цю теорію відповідає статтею відомий паризький астроном Нордман, заявляючи, що згаданий здогад є що найвище гіпотезою, яку треба би доказати. Бо саме перевірені ним таблиці сонячних плям не йдуть у парі з одною з найбільших недуг. Електромагнетичні течії можуть хіба мати вплив на нашу нервовість.

— **Процес Форда.** Небавком починається в Америці сензаційний процес нюйоркського адвоката і мілонера Арона Шапіра проти Форда за образу чести. Форд у своїй газеті написав кілька разів, що Шапіро здобув своє величезне майно як один із головних „махерів" аграрного тресту коштом фармерів, які є його членами. Форд одночасно зазначив сильно і спільників Шапіра, жидів, яких обвинувачує...

...у нечистій політичній грі, шкідливій для держави. Форда боронитиме сенатор Рід, якого ставлять як кандидата на президента Злуч. Держав. Кошти процесу дійдуть до міліона долярів; сам оборонець візьме 100.000 дол. Вся життєва діяльність Шапіра буде змальована на процесі з такою точністю, з якою мало який історик змальовував подвиги геніяльної людини.

— **Як за царських часів.** Радянський уряд стердив в останній час, що в його численних торговельних представництвах на чужині крадуть, як гей, в Льондоні, Парижі та Відні переведуть строге слідство.

— **Дивоглядн бюрократії.** Французька карна (не в значінні „солідарна") ... як залюбки чомусь у нас зайвини ... хибно цього слова, а від слова „кара") кольонія Нова Каледонія друкує щороку своє офіціяльне справоздання про ... заточеннє. Є там головна рубрика про спадщину, яку залишають засуджені — досмертний побут злочинці. Загально невелика це сума. За 32 роки ... померші разом 8259 фр., найбільший 5 фр. ... з них 744 фр., найбільший 5 фр. ... У списках находимо ... прізвище покійного Месле, ... в 1896 р. і залишив своїм ... сантімів. Урядовці Нової Каледонії ... бути вічно слідоплати, що хтось ... майном зголоситься.

— **Париська любовна драма.** ... ми її бачили на сцені, може ... вались в її вірности. Але ... до прилюдного відома ... вим процесом: Обвинувачена ... на жінка, Леонія Жерар, що ... 60-літнього купця, Депре, ... зраджував із 17-літньою ... своєї крамниці, де вона ... діт завідуючою. Стільки ... любкою Депре. За ... жінки, яка приймала ... троє її дітей, ... свого мужа ... тись. Аж ось Депре ... подвійного родинного ... старість, як ... що нагадувала ... Леонію. Жерар ... Депре пробувала ... тільки Депре ... руйнувала підстави ... вині. Жерар, ... віці ... пуки застрілила ... не причинилась ... своєї 25-літньої ...

— **Театр у Помпеях.** ... присипаних не тільки ... справжнім попелом ... щасливі Помпеї ... розкопки ... рине місто ... врядя-годи ... до Помпеїв ... кляснчної літератури ... ві цього року ... сують песи ...

при співучасти найкращих італійських акторів і режисерів.

— **Ріжні рекорди.** Летуни, невдоволені дотеперішніми досягненнями „королів воздуха", встановляють щораз нові рекорди: німець Горн перелетів у 10 год. і 3 хв. 1421 км., з 1000 кільо вантажу. — Суд у Бреславі може з гордістю похвалитися, що покарав злодія, який міг давно святкувати ювилей своєї професії, якби не був одночасно ковалем: коваль Барге доконав 2000 крадіжей, у чому 187 наковесниць. Він не був химерний і брав усе, що було під рукою. — Є в Злучених Державах у стейті Мічіґан в місті Гранд Рапідс „масонська" організація, а в ній більярд: двох її членів грає на ньому об заклад одну партію вже 8 літ; що вівтірка всі члени товариства збираються пильно як авдиторія.

— **Світова всячина.** У Відні почали будувати найбільшу штучну ховзанку у світі на 3.500 кв. метр. — Американець капітан Вількінс дав про себе радіом знати з над північного бігуна: він не пропав, а направляє мотор літака. — На підставі урядової статистики було в Америці за 1925 р. 30.295 міліонерів; сімох мало річно більш як 5 міл. доходу, девятьох понад чотири, 15 понад три, 29 понад два і 200 осіб понад міліон. — У Каринтії почали страйк абоненти радія, невдоволені неправильним його функціонуванням. Є це перший страйк аматорів радія.

— **Заява.** В моїй критиці книжки д-ра К. Левицького п. з. „Історія політичної думки галицьких українців", написав я в примітці, що „наші запроданці вчили нас, старших і молодших, величати найяснішого пана". Отсей мій загальниковий критичний вискав дав привід пп. Барвінським, синам бл. п. радника Олександра Барвінського, до поставлення прилюдного домагання, щоб я пояснив, які то наші запроданці вчили нас, старших і молодших, величати найяснішого пана. Та з огляду на те, що я тільки користувався свободою критики в справах, які мають загально-народнє значіння, а ніяких осіб не називав і тільки загальниково констатував події, лишаючи кожному повну змогу виробити собі індивідуальний погляд на дану справу, я не почувався і не почуваюся до обовязку відповідати пп. Барвінським. Це вивело їх чомусь з рівноваги до тої міри, що вони напали на мене в спосіб, негідний чесних людей. З уваги на те заявляю прилюдно, що я напорові пп. Барвінських не піддамся і не буду з ними полемізувати, — полишаючи осудові нашого громадянства нагальне поступовання цих добродіїв. — Львів, 8. IV. 1927.

Василь Білецький.

— **Заклик.** Правління Української Спілки воєнних інвалідів б. армії У. Н. Р. (Каліш, вул. Гранична ч. 1) цим закликає диріґента Українського Національного Хору Дмитра Котка до 20. квітня ц. р. переслати Правлінню призначені для Спілки інвалідів і передані п. Коткові магістратом м. Холму 12. березня 1926 р. 86 зол. 18 сот. — Неприслання п. Котком у згаданий речинець зазначених грошей потягне за собою передачу Спілкою справи до суду. — *Правління Української Спілки воєнних інвалідів.*

— **Величезний вибір** черевиків і панчіх на весняний сезон поручає фірма **Делька.** Близші інформації в оголошенню в нинішнім числі. 1—1

— **Пригадується**, що Бетовенський концерт відбудеться нині 9 квітня о год. 8. вечір, в салі Муз. Т-за ім. Лисенка.

Всячина.

Подорож на місяць. Є сміливі люди, які беруться поважно за здійснення одної ідеї Жіль Верна. Чому після стількох неймовірних винаходів за останні десятиліття не можна би врешті найти способу дістатись на місяць? Першими, що практично почали думати над ракетою на місяць, були австрійські професори Оберт і Гефт, які уявляли собі її як посудину з незвичайно сильно вибуховим матеріялом, що вилетить у простір і в еліпсі облетить місяць. У Берліні є інжинірі, що приготовляють свій плян, у Парижі інші — також свій. Покищо чуємо про приготування француза Ґрафіні, який хоче викинути свою ракету з коловатого тунелю, звідки раньше витягне воздух. Його ракета буде дуралюмінієвою торпедою, що стоятиме на шинах і обертатиметься із страшною швидкістю під впливом електричних моторів. Його попередники, два франц. інжинірі: Мас і Друе, хотіли ще перед війною збудувати для цеї мети залізне колесо на 150 м. величини. Вся трудність була в тому, що ніяка техніка і ніякий матеріял не міг запевнити цій машині необхідної швидкости: 40 оборотів на секунду, при яких ракета могла би полетіти на зустріч місяцю. Трудність інж. Ґрафіні — фінансова; його спроба коштуватиме 3 міліони франків, яких він шукає між міліонерами, що мають зрозуміння для такої місячної подорожі. Всі покищо підсміхуються, кепкують. Але колись уранці, прокинувшись, можемо прочитати: „Виїзд першого поїзду до місяця". І тисячі охотників кинуться, щоби стрібувати життя на кращій, срібній планеті! Особливож жінки, там є найкращі умовини для вдержання модної жіночої „стрункої лінії": тіло важить там 6 разів менше, як у нас; отже кожна 80-кілева дама важитиме тільки скромних 13 кільо! Перші, що зголосяться до поїзду на місяць, напевно одержать безплатну „місячну карту".

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

Ольга Кобилянська: НІОБА. Новеля Редакція та вступна стаття Андрія Ніковського. Видавництво „Сяйво", Київ, стор. 205, 16°.

Орест Левицький: ГАННА МОНТОВТ. Редакція й передмова Андрія Ніковського. Видавництво „Сяйво", Київ, стор. 119, 16°.

ВЕСНА. Читаночка для молоді. Зложив *В. Радзикевич.* Накладом „Рідної Школи". Львів, 1927, стор. 46, 8°.

ЖУРНАЛИ:

НАЦІОНАЛЬНА ДУМКА. Рік вид IV Ч. 3. за березень 1927. Зміст: Ю. Вассиян: Рефлексії. — Волод. Мартинець: Микола Бердяєв і його фільософія нерівности. — В. П. Євтимович: Моральні підстави до створення української мілітарної сили та заходи до скріплення їх. — Микола Масюкевич: Мрії та дійсність. — Бібліографія.

НОТИ:

ЛІТУРҐІЧНІ ПІСНІ. *Ектенії.* Часть I: Ектенія велика й антифони. Часть II: Ектенія сугуба й оглашенних. Часть III: Ектенії просительні і кінцеві — авторів: Глинки, Архангельського, Руденка, Гречанінова, Рахманінова, Цьорха й ін. Підручна Бібліотека Архикатедрального Хору у Львові.

ІЖЕ ХЕРУВИМИ. Симонівське, Зайцева, Горецького, Жданова. Підручна Бібл. Архикат. Хору.

ВІРУЮ. Гречанінова, Руденка. Підр. Бібл. Архик. Хору.

О ТЕБІ РАДУЄТЬСЯ. Бортнянського, Турчанінова, Жданова. Підр. Бібл. Архик. Хору.

ДА ІСПОЛНЯТЬСЯ. Веделя, Григорієва, Гречанінова, Сінницького. Підр. Бібл. Архик. Хору.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру.
Щебрешин. 8.IV. Циганка Аза. 10.IV. Вій. 1818 2—2

Реколекції для Панів зачнуться в суботу 9. квітня 1927 о год. пів до 7-ої у семинарицькій церкві, при вул. Коперника. Проситься о численну участь. 1894 2—2

Звичайні Загальні Збори Українського Краєвого Товариства охорони дітей і опіки над молодіжю у Львові, відбудуться в пятницю 29. квітня ц. р. о год. 4 попол. в домівці Т-ва при вул. Бляхарській ч. 11, I. пов. із слідуючим денним порядком: 1) відчитання протоколу з попередних заг. зборів; 2) звіт гол. ради з діяльности; 3) звіт ревізійної комісії 4) вибір голови, 12 членів гол. ради і ревізійної комісії; 5) зміна статута; 6) реферат Вп. К. Малицької про суспільну опіку над дітьми і молодю; 7) внесення і запити. — Якби о 4 год. попол. не було приписаного статутом комплету, збори відбудуться пів години пізнійше при якімнебудь числі присутних членів, що мають право голосовання. — За гол. раду: М. Каратницький голова, А. Іванович за секретаря. 1906 (1—1)

Козівщина, позір! Заходом Повітового Політичного Комітету Українського Національно-Демократичного Обєднання в Козовій, відбудеться дня 10. квітня 1927 р., в 11-ій годині в полудне, Прилюдне віче, під голим небом на площі коло суду а в разі непогоди в салі місцевої читальні „Просвіти". — Порядок дня: 1. Сучасне положення українського народу. 2. Справа громадської самоуправи 3. Виборча реформа до сойму. 4. Реформа земельна і шкільництво. — Проситься виділи читалень, ради „Лугів", управи кооператив, духовенство, учителів і всіх свідомих громадян взяти самим участь і подбати про участь у тему політичному вічу якнайширших кругів нашого народу. — Повітовий політичний комітет Українського Національно-Демократичного Обєднання в Козовій.

XXVII Звичайні Загальні Збори Т-ва Сокола Батька у Львові, відбудуться дня 10. квітня 1927 р. о год. 10 рано в домівці Т-ва при вул. Руській ч. 20, зі слідуючим денним порядком: 1) Відчитання протоколу попередних Заг. Зборів. 2) Річні звіти з роботи и товариства за 1926 рік. 3) Звіт Провірної Комісії. 4) Доповнюючий вибір старшини, заступників старшини і провірної комісії. 5) Внесення і запити. — В разі неприявности приписаного статутом числа членів, збори відбудуться о пів години пізніше без огляду на число приявних. — Взивається всіх членів С.-Б. взяти масову участь в заг. зборах. — Маємо поновити щорічну ді-

…льність, намітити план праці і подбати про розвій так важної у нас організації. — За старшину: М. Заячківський голова. Т. Франко справник. 1911 (1—1)

За оголошення Редакція не відповідає.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.